

KINO

Novo na filmskem platnu

Iz aprila v maj - iz »Mojce« v »Šiško«

Prazniki so pred durmi! Je tu 27. april, letos 40. obletnica ustanovitve OF slovenskega naroda in je tu naš delavski praznik z rdečim nageljnom v gumbnici, 1. maj. Tudi na MOJCINEM velikem platnu bosta oba praznika dobila svoj prostor: ponovno bomo prikazali dva slovenska filma iz tistih davnih pa spet ne tako zelo davnih časov, in sicer film DOLINA MIRU in NEVIDNI BATALJON. Prvega je po scenariju Ivana Ribiča režiral France Štiglic (najbrž vsi vemo, da je to ime povezano tudi s prvim slovenskim filmom »Na svoji zemlji«), glasbo je prispeval zdaj že pokojni skladatelj Marjan Kozina, v glavnih dveh vlogah pa igrata (tedaj še) otroka Ewelina Wohlfeiler in Tugo Štiglic pa črnopoliti John Kitzmiller. In še na kratko vsebina: dva otroka iščeta »dolno miru«, pri tem pa srečujeta vojne grozote in smrt. Režiser drugega filma (Nevidni bataljon) je Jane Kavčič, ki se ga prav tako spomnite po filmu »Sreča na vrhici«. Tudi tokrat je scenarij delo Ivana Ribiča, glasbo je prispeval Mario Rijavec. Igrajo pa Miha Baloh, Mira Sardoč, Crti Škodlar in seveda otroci. Vsebina: Kdo je lahko pomagal partizanom in bil najmanj sumljiv nemškemu okupatorjem? Seveda — otroci! O njih pa pripoveduje ta film!

V ŠISKO pa se bodo ta čas podali predvsem ljubitelji dinamičnih filmskih zgodb, kot je npr. ameriški pustolovski film ZLATI RANDEVU režiserja Ashleya Lazarusa z Richardom Harrisom v glavni vlogi. Film se odvija na ladji »Karibska zvezda«, ki je v resnici ploveča igralnica. Toda, čeprav sredi Oceana, jo napadejo roparji. In ker je polna zlata (ladja namreč), se ji roparji še prav posebno posvetijo. Kako, boste videli na filmskem platnu.

Telly Savalas alias Kojak je tokrat Frank Cooper, kajpada ameriški kifeljc v — tudi — ameriškem filmu SMRT NA MEJI. Naš Frank, ki je obmejni policist, spozna, da je njegov predstojnik navaden korumpiranec in tedaj se začne »igrati na nož«. Vsekakor se po dolgem času izplača videti Kojaka — v filmu!

1951

gorenje Tuli

1981

tribuna 14

Dve življenji Rada Kukovca-Zorka

Korenine duha in narave

»Veste«, je za hip pomislil Rado Kukovec in potem z opaznim štajerskim naglasom povedal: »Tja, kamor človek drevo posadi, tja se vrača. In v Ormož se Rado Kukovec-Zorko resnično venomer vrača. V mestecu ob Dravi se je rodil natanko pred 60 leti. Oče, mali posestnik, si je razbijal glavo, kako nahraniti troje otrok, bolehnata mati pa je že 1930 umrla. Devetletni Rado je ničlikokrat slišal izrek, ki naj bi ljudem v svetovni krizi vsaj z besedami prinesel blagostanja:

• »Le hodi od nas, kriza, hlevu rep na rep, naj bo polna miza, poln denarja žep.«

• Radek, sicer izučen krojač, je nekaj pred vojno delal pri stricu trgovcu, hudem klerikalcu v Mariboru. Tam je obiskoval predavanja Vzajemnosti. Poslušal je Hermanka, Zidanška, Greiffa. Prave socialne krivice in napuh vladajočih pa je spoznal pravzaprav šele pri drugem stricu v Podravski Slatini. Človek je bil despot, trd oblastnik, ki je znal ljudi le silovito priganjati in jih neusmiljeno postavljati na cesto:

• »Vedno sem se počutil trapasto, kakor med mlinskimi kamni. Nazadnje sem trdno pristal v Vzajemnosti, tja me je vleklo srce.«

• 27. marca 1941 je bil tudi v Mariboru lep spomladanski dan. Demonstracije naprednih Slovencev so skušali zaustaviti kulturnodovci v blesčeče belih dokolenkah. Že na dravskem mostu so se skupine pretepele in »kulturniki« so se umikali pred svoj športni klub Rapid. Vendar so jim demonstranti uspeli razbiti in podreti vsaj ograjo:

• »Bili smo navdušeni in pripravljeni braniti domovino.«

• 6. aprila 1941 se je Rado Kukovec peš vračal v Ormož. Potrt. Na Hajdini je komaj ušel mitraljiranju. Zvečer se je v Ormožu prijavil med prostovoljce:

• »Ni nam uspelo. Mene so takoj začeli zasledovati, pa tudi nisem imel več kam. Doma me je odganjala mačeha.«

• Po navodilih se je umaknil v Leoben. Decembra 1941 mu je propadel poskus oditi na Pohorje v partizane. Odšel je v München in tam kolikor mogoče deloval med izseljenimi Posavčani. V začetku 1944 so ga oblasti izsledile in vtaknile v vojsko. Vlačili so jih po Avstriji in Franciji. Prvi dopust v Ormožu je izkoristil za odhod v partizane:

• »Delal sem kot aktivist, terenec. Spremljal sem tudi Pokrajinski komite za Štajersko. Osvoboditev sem dočakal v Ormožu. Na našem koncu je bilo precej zmede, ob Muri so prodirali Rusi, vzdolž Drave pa Bolgari. Fronta je potem nekako zastala in tako smo le mi, partizani, prvi vkorakali v Ormož. Bilo je nepisno lepo.«

• Obnova. Delal je marsikaj. Najvažnejše je bilo takrat mobilizirati delovno silo in s hrano oskrbovati mesta:

• »Danes ocenjujem, da siljenje v zadruge ni bilo na mestu, hrana pa je bila potrebna, ljudje v mestih so stradali.«

Pota ljudi so zanimiva. Radek Kukovec je nazadnje pristal v Litostroju. Pet let je delal v čistilnici odlikov. Kasneje v Iskrini in odšel v pokoj kakor varnostni tehnik.

• Nekako tukaj pa se začne drugo življenje Rada Kukovca. Konjički. Siva drobna bradica je nenadoma potisnjena naprej, obraz, prepleten z ostrimi potezi, začari. Sive oči izraza nekoliko debelejših stekel naočnikov se svetijo:

• »Človek mora nekaj delati, oblike so raznovrstne. Reven je tisti, ki nima kaj početi ali ga nič ne zanima.«

• Rado Kukovec bi le stežka naštel vse svoje konjičke: zbiranje rastlin in njih vzgojo. V domačem Ormožu, Hardeku pravzaprav, ima vrt z 20 različnimi sortami smrek, 14 vrst borov, 20 vrst brinja. Tam stoji tudi kmečki muzej:

• »Sem proti vikendašem, kajti ti ljudje so zemljo zazidali, namesto zasejali. Konjički? Hm... Pletel bi tudi košare, mnogo sem risal, hodil v Robbovo slikarsko šolo...«

• Pa je tudi lovec, zbira denar, keramiko, pištole, stare likalnike, izdeluje broške, zbira znamke, piše pesmi, vbrada gobeline, zbira dela ormoških pisateljev, kuha in pravijo, da ne slabo, piše kroniko Hardeka in svoje družine:

• »Z mopedom sem potoval v Carigrad, po Jugoslaviji, Madžarski. Obiskal sem tamkajšnje Slovence in Gradiščanske Hrvate.«

• Življenje je potrebno ljubiti. Brez dela je dolgčas. Sreča ni, da dosti imaš, ampak da lahko drugim kaj daš. Dajati je lahko lepo. Ne obljubljal, dolžnik boš, daj rajši, drugi ti bodo dolžniki. Vendar, če ljubiš otroke, jim vsega ne smeš podariti, nekaj moraš obdržati. Morda najbolj naravnost pa je svoje misli Rado Kukovec povedal v neki svoji pesmi:

»Klanjam se duhu in umu!
Klanjam se bogatini in capinul!
Saj klanjanje je zelo poceni,
vendar klanjati se ni vedno lahko,
zato se ne klanja vsakdo.«

• Rado Kukovec se torej venomer vrača v Ormož. Tam je posadil drevesa in nekaj pogljal korenine. Zdi pa se, da so se te korenine razrasle in razpletle. K naravi in človekovemu duhu.

Bogomir Šefić